

Петрушка кучерява (П. городня, П. посівна) – *Petroselinum crispum* (Mill.) A. W. Hill. (*P. sativum* Hoffm.) – рослина, яка входить до складу лікарських засобів. Препарати «Фітолізин», «Уронефрон», «Гербіон ниркові краплі» використовуються для лікування інфекційно-запальних захворювань сечовидільної системи. Екстракт кореню петрушки входить до складу крему косметичного «Формула Весни», який має відновлюючий, зволожуючий, живильно-регенеруючий та омолоджувальний ефекти.

На сьогоднішній день в світі працює цілий ряд компаній, які спеціалізуються на виробництві функціональних харчових продуктів – дієтичних добавок. Основні з них, у складі яких є петрушка: «Веджи Бласт», «Віта Баланс 2000», «Джи Пи Си», «Петрозелікапс», «Фіто Цитопюр», «Перець, Чеснок, Петрушка», «Уро лакс», «Цистофіт-форте» та інші використовуються для лікування сечостатевої системи, застосовуються в якості загальнозміцнюючих засобів, сприяють нормалізації ліпідного обміну, насичують організм вітамінами, антиоксидантами та мікроелементами, усувають неприємні запахи при диханні та ін.

Саме тому актуальною задачею сьогодення є порівняльне фармакогностичне вивчення різних видів петрушки та стандартизація основних видів сировини з метою розробки та створення функціональних харчових продуктів – дієтичних добавок вітчизняного виробництва.

СТВОРЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА ОСНОВІ ПЛОДІВ РОЗТОРОПШІ ПЛЯМИСТОЇ

Т.М. ЗУБЧЕНКО, С.О. ТИХОНОВА

Національний фармацевтичний університет, м Харків, Україна
Кафедра аптечної технології ліків ім. Д.П. Сала, atl@ukrfa.kharkov.ua

За останні десятиріччя відмічається суттєвий ріст розповсюдження захворювань печінки та жовчовивідних шляхів, що обумовлено екологічним станом навколишнього середовища та широким розповсюдженням

гепатогенних вірусів. Функціональні харчові продукти (ФХП) гепатопротекторної дії з рослинної сировини, широко застосовуються в медичній практиці і відіграють важливу роль для профілактики захворювань гепатобіліарної системи. Вони в більшості своїй не мають рівноцінних синтетичних замінників. При цьому слід зазначити, що при лікуванні деяких захворювань використовують переважно препарати рослинного походження. У ряді засобів для профілактики захворювань печінки і шлунково-кишкового тракту – близько 75 % становлять засоби на основі рослинної сировини. Цей факт до певної міри пояснюється тим, що багато природних сполук, не дивлячись на високий рівень розвитку органічної хімії, синтезувати поки або неможливо, або економічно не вигідно. Особливо це відноситься до тих випадків, коли необхідно створити певні конформаційні форми оптично активних сполук, які значною мірою визначають силу і характер біологічної дії багатьох природних речовин. Разом з тим, навіть при нагоді синтезу таких з'єднань, препарати на основі рослинної сировини мають переваги завдяки наявності комплексів основних речовин з супутніми, що посилюють їх біологічну активність. Крім того, ФХП містять речовини, створені в живій системі, і тому можуть органічно брати участь в обмінних процесах людського організму, що дозволяє застосовувати їх при хронічних захворюваннях протягом довгого часу.

ФХП на основі лікарських рослин відрізняються від ліків, що містять індивідуальні хімічні сполуки, перш за все наявністю значної більшості біологічно активних сполук, що органічно злиті в єдине ціле. Їх широко використовують для профілактики і комплексного лікування захворювань печінки. Вони володіють такими незаперечними достоїнствами: низькою токсичністю, легкою засвоюваністю людським організмом, можливістю тривалого їх вживання без ризику виникнення побічних явищ, м'якістю і надійністю дії.

В останній час у всьому світі спостерігається підвищений інтерес практичної медицини до ФХП, що містять компоненти рослинного походження, у тому числі силімарин.

Нашу увагу привернула лікарська рослинна сировина – плоди розторопші плямистої. На сьогоднішній день на ринку України широко застосовується в якості ФХП «Олія розторопші». Технічні умови на ФХП розроблено НФаУ разом з ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я».

На кафедрі аптечної технології ліків ім. Д.П. Сала проводяться дослідження по створенню ФХП на основі плодів розторопші.

Метою роботи було створення ФХП у формі гранульованого порошку плодів розторопші плямистої для профілактики та лікування захворювань печінки.

Для отримання ФХП гранул плодів розторопші відповідно вимогам ДФУ по мікробіологічній чистоті подрібнену сировину зволожували водою очищеною, нагрітою до температури 40 – 60°C, перемішували до однорідної суміші, гранулювали через решітку гранулятора з розміром отворів 3 мм. Отриманий гранулят сушили при температурі до залишкової вологи не більше 3 %.

За результатами досліджень було визначено оптимальну ступінь подрібнення сировини 0,2-0,5 мм, температуру води очищеної для зволоження подрібненої маси плодів розторопші (45 ± 5 °C), температуру сушіння гранул ФХП плодів розторопші (95 ± 5 °C). Дослідження з розробки ФХП гранули плодів розторопші для профілактики захворювань печінки продовжуються. Проводяться спостереження за терміном придатності гранул ФХП плодів розторопші в різних видах упаковки.